

A Pécsi Ítéltábla a dr. Fekete Tünde pártfogó ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Katona-Győr Patrícia jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 2011. szeptember 5. napján kelt 11.P.20.439/2011/11. számú ítélete ellen az alperes által 12. sorszámon előterjesztett és 13. sorszámon indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részben megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 30.000 (harmincezer) forint első- és 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A le nem rótt elsőfokú és fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A felperes pártfogó ügyvédjének első- és másodfokú eljárásban felmerült díját teljes egészében a felperes viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes speciális, elektromosan kezelhető kerekesszékkal közlekedő, alsó végtagokkal egyáltalán nem, míg a felső végtagok csonkjaival rendelkező, súlyosan mozgáskorlátozott személy. A felperessel szemben 2011. január 8. napján K.T. feljelentése alapján az alperes állományába tartozó, a P Rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő rendőrök intézkedést foganatosítottak. Ennek keretében a feljelentőt lelövésével fenyegető felperest és annak fiát a P Rendőrkapitányság épületébe előállították. Az intézkedő rendőrök a felperes rokkantkocsiját a felperes szóbeli használati utasításai alapján szedték szét és tették be a rendőrségi gépjárműbe, majd a P Rendőrkapitányságon ugyancsak a rendőrfőnök szerelték azt össze, és a felperes a rokkantkocsi segítségével hajtott be a rendőrség épületének előcsarnokába.

Eddigre az intézkedő rendőr szolgálatvezető rádión kérte a rendőrség épületének recepcióján tartózkodó polgári alkalmazottat, hogy helyezze üzembe a földszint és az első emelet közötti lépcső mellett rendszeresített, mozgáskorlátozottak számára létesített liftet, hogy a felperes annak segítségével tudjon felmenni az emeleti kihallgató helyiségbe. A felperesnek a rendőrség épületébe érkezését követő 15-20 perc alatt a liftet sem a polgári alkalmazott, sem az intézkedő rendőrök üzembe helyezni nem tudták, az adatokból nem állapítható meg, hogy ennek oka műszaki hiba vagy az intézkedő személyek felkészületlensége volt-e.

A sikertelen kísérleteket követően a felperes „kiszállt” a rokkantkocsijából és lábcsonkjain - kézcsonkjait használva - a lépcsőkön „felment”, rokkantkocsiját a járőrök vitték utána, majd megtörtént az emeleten a felperes kihallgatása. A felperes távozása az épületből hasonló módon történt. A lépcsőn a feljutásnak megfelelően jött le, majd kerekesszékekkel a fiával együtt hagyta el az épületet.

Az esetről a D N több esetben beszámolt.

A felperes keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperes személyhez fűződő jogának megsértése miatt elégtételadásra, továbbá 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül saját költségén a D N című napilapban egy alkalommal az alábbi nyilatkozatot tegye közzé:

„Az alperes a felperes előállított esetében megsértette a magánszemélyeknek a hátrányos megkülönböztetés tilalmához kapcsolódó személyhez fűződő jogát, amikor 2011. január 8. napján a P Rendőrkapitányság P, V u. 0. szám alatti épületében a mozgáskorlátozottak számára rendszeresített felvonót nem lehetett üzembe helyezni, azt felperes nem használhatta. Emiatt az alperes a felperestől elnézést kér.”

Kötelezte továbbá az alperest a felperes javára 300.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját az alperes viseli.

Az elsőfokú bíróság kereset hiányában a rendelkező részben a személyhez fűződő jog megsértését nem állapította meg, ítélete indokolásában azonban rögzítette, hogy a felperes személyhez fűződő joga - a lift működőképtelensége, illetőleg amiatt, hogy az ott lévők azt nem tudták beüzemelni - sérült, a felperest hátrányosan megkülönböztették. A felperes személyhez fűződő joga megsértésére tekintettel a Ptk.84.§ (1) bekezdés c) pontja alapján objektív szankcióként kötelezte az alperest a nyilvánosság útján elégtételadásra, míg a Ptk.84.§ e) pontja és a Ptk.339.§ (1) bekezdése, valamint 355.§ (1) és (4) bekezdése alapján kártérítés fizetésére. Utalt arra, hogy a mozgáskorlátozottak számára rendszeresített felvonó használhatatlansága nagy nyilvánosságot kapott, ezzel kapcsolatban a felperest újságcikkek, rendőrségi közlemények is megemlítették. A felperes súlyos

mozgáskorlátozottsága ellenére az emberi méltósággal össze nem egyeztethető módon nem használhatta a perbeli felvonót, és több ember előtt kellett magalázó módon közlekednie. A nem vagyoni kártérítés összegszerűségének meghatározása körében ugyanakkor értékelte a felperes közrehatását is, azt, hogy ténylegesen a felperes magatartása miatt került sor vele szemben a rendőri intézkedésre.

Az ítélet ellen annak megváltoztatása és a kereset teljes egészében történő elutasítása, valamint a felperes perköltségben való marasztalás iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem kellően tisztázta, az alperes által meghallgatni kért tanúkat teljes körűen nem hallgatta meg. Utalt arra, hogy az elsőfokú eljárás során kihallgatott T.T. szolgálatparancsnok akként nyilatkozott, hogy a perbeli lift üzembe helyezésével való sikertelen próbálkozás ideje alatt felmerült annak a lehetősége is, hogy a felperest a földszinten hallgatják ki, amelyről az ügyeletes nyomozóval egyeztetett, de mire erre vonatkozóan döntés született volna, a felperes önként felhaladt a lépcsőn. Ezt a vallomást B.Cs. rendőrjárőr tanúvallomása is megerősítette. Arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság által mellőzött tanúbizonyítás során a felperest kihallgató nyomozótiszt is nyilatkozni tudott volna arról, hogy a felperest nem az emeleten akarták kihallgatni, s a felperes önként ment fel a lépcsőn. Mindezekre tekintettel állította, hogy az alperes az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette meg, így indokolatlan a nyilvános elégtételadásra való kötelezése, amelyet egyébként a jogalap fennállása esetén is eltűzottnak tartott. Hivatkozott arra is, hogy az eset nyilvánosságra kerülését nem az alperes idézte elő, az alperes a már megjelent közleményekre reagálva adott ki nyilatkozatot az ügygel kapcsolatban.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Állította, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperesi épületben a felvonót nem tudták működtetni, ennek tisztázásához további tanúk meghallgatására nincs szükség. A helytálló ítéleti ténymegállapításból helyesen vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, hogy a felperes el volt zárva annak lehetőségétől, hogy az épületet megfelelő módon, hátrányos megkülönböztetés nélkül használhassa, így helyes az a megállapítás is, hogy az alperes megsértette a felperesnek az egyenlő bánásmódhoz fűződő, személyiségi jogát. Hivatkozott arra, hogy a perben nem releváns, hogy az ügy nagy nyilvánosság elé kerülése az alperesnek felróható-e vagy sem, illetőleg, hogy az elégtételadás elsőfokú ítélet szerinti szövegezése nem eltűzott.

A fellebbezés alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás adatai, így T.T., H.G., B.Cs. és T.G. tanúk vallomása alapján kiegészíti annyiban, hogy a perbeli, mozgássérültek részére készült felvonó üzembe helyezésének sikertelen kísérleteit követően a felperes anélkül, hogy a kihallgatása helyszínére vonatkozó további rendőri intézkedést megvárta volna, önként ment fel az emeletre és így került sor az emeleten a kihallgatására.

Az így kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az alperes a perbeli eset kapcsán megsértette a felperesnek a hátrányos megkülönböztetés tilalmához kapcsolódó személyhez fűződő jogát.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv. (továbbiakban Tv.) 1.§-a szerint az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

A Tv.4.§ c) pontja értelmében az egyenlő bánásmód követelményét a hatósági jogkört gyakorló szervezetek jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során kötelesek megtartani.

A Tv.7.§ (1) bekezdése szerint az egyenlő bánásmód követelmények megsértését jelenti - különösen a III. fejezetben meghatározottak szerint - a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás.

A 8.§ (1) bekezdés g), h) és t) pontja értelmében közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan **rendelkezés**, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt fogyatékosága, egészségi állapota, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

A perben nem nyert bizonyítást, és így tényként sem volt megállapítható, hogy az eljáró rendőrök a felperes részére utasítást adtak volna arra, hogy az épületben kiépített mozgássérült lift működésképtelensége miatt a mozgássérült felperes saját maga menjen fel az emeletre.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint, szemben az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokkal, önmagában az a tény, hogy a perbeli épületben ténylegesen kiépített, a mozgássérültek közlekedését lehetővé tevő lift adott esetben nem üzemelt, nem jelenti azt, hogy az alperes megsértette az egyenlő bánásmód követelményét és a felperes hátrányos megkülönböztetés tilalmához fűződő személyiségi jogát. A Tv. 8.§-a értelmében közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek ugyanis olyan rendelkezés minősül, amelynek eredményeként az érintett személy kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint az összehasonlítható helyzetben lévő más személy vagy csoport. Az adott tényállás alapján azonban nem állapítható meg az, hogy az alperes bármilyen, a felperes személyét érintő hátrányos rendelkezést hozott volna. Önmagában a perbeli épületben kiépített lift működésképtelen állapota nem

tekinthető olyan szándékos alperesi magatartásnak - rendelkezésnek -, amely alkalmas lenne a közvetlen hátrányos megkülönböztetés megállapítására.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott eseti döntésben (BH 1995.698.) körülírt jogeset a perbelitől eltérő, ugyanis ott a jogerős ítélet megállapítása szerint a felperesek, mint mozgássérültek kifejezetten arra az okra visszavezethetően voltak elzárva annak lehetőségétől, hogy az alperesi intézmények (pénzintézet és biztosító) szolgáltatásait igénybe vehessék, mert az érintett intézmények épületeinek bejáratai nem voltak alkalmasak arra, hogy a mozgássérült és többségében tolókocsival közlekedő felperesek oda bejuthassanak, azaz nem történt meg az akadálymentesítés. Ennek következtében a felperesek a más összehasonlítható helyzetben lévő személyekkel vagy csoportokkal szemben hátrányos megkülönböztetésben részesültek, hiszen nem tudták igénybe venni az érintett intézmények által nyújtott szolgáltatásokat.

A perbeli esetben az akadálymentes közlekedés biztosításának kiépítése az épületben megtörtént, az alperes semmiféle olyan szándékos magatartást nem tanúsított, amelyre visszavezethető lett volna a felperes hátrányos megkülönböztetése. Nem az alperes erre irányuló szándékos rendelkezése okozta azt, hogy az egyébként kiépített mozgássérült liftet az adott helyzetben nem tudták működképes állapotba hozni. A megfelelően kiépített akadálymentesítés átmeneti műszaki működésképtelenségének kockázatát - az együttműködési kötelezettség körében - a mozgáskorlátozott is tartozik viselni, aki tartozik megvárni, hogy az akadály más módon való elhárítása az adott intézmény részéről megtörténjen. A felperes azonban nem várta meg azt, hogy rendőri kihallgatása ügyében az alperes egy földszinti helyiség biztosításáról intézkedjen, hanem saját elhatározásából, önként indult el az emeletre anélkül, hogy erre nézve bárki felhívta vagy utasítást adott volna.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes magatartásával a felperes személyhez fűződő jogát nem sértette, amelynek következményeként a felperesnek az elégtétel adására, illetőleg nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló kereseti kérelme is alaptalan.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében megváltoztatta a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján, és a keresetet teljes egészében elutasította.

A sikeres fellebbezés folytán köteles a 100%-ban pervesztes felperes az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségeinek viselésére, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg. A felperes személyes költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán a le nem rótt illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

A felperes pártfogó ügyvédje díjának viseléséről a másodfokú bíróság a Pp.87.§ (2) bekezdése alapján határozott.

Pécs, 2012. február 16.

dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, dr. Döme Attila s.k. bíró